Gemeente Rotterdam

Concern Auditing Middelen en Control
Financiën en Organisatie, Dienstverlening, Grote Projecten
Maarten Struijvenberg

Van: Karin Boom-Vos
Telefoon: 14 010

Ons kenmerk: M2310-1690 - 23bo008943
Bijlage(n): 1

Onderwerp: Beheerverslag 2022

Datum: B&W 28 november 2023

Aan de gemeenteraad

Gevraagd besluit:
Samenvattend stellen wij u voor:
- Kennis te nemen van het beheerverslag 2022
- Vaststellen van het gemeentelijk publiek kader voor het beheer van de deelneming RET NV

Waarom dit voorstel? / Waarom nu voorgelegd?
Het Beheerverslag Deelnemingen 2022 (hierna: beheerverslag) geeft de gemeenteraad een beeld van de deelnemingen van de gemeente Rotterdam en de relevante ontwikkelingen van deze deelnemingen in afgelopen jaar. Het beheerverslag kijkt terug en kan worden opgesteld nadat de jaarverslagen en jaarrekeningen van de deelnemingen zijn opgesteld en vastgesteld. Op een aantal onderdelen biedt het beheerverslag een doorkijkje naar 2023, zodat belangrijke actualiteiten toch een plaats hebben in het document. Daarnaast is de risico-inschatting die voor de deelnemingen is gemaakt op basis van de meest actuele informatie. In de gemeentebegroting is hiermee rekening gehouden.

Tegelijkertijd wordt aan u verzocht het Publiek kader RET NV (hierna RET) vast te stellen. Dit publiek kader is even aangehouden tijdens het opstellen van het toekomstperspectief RET. Het publiek kader wordt nu aangeboden samen met het beheersverslag omdat het publiek kader de basis aangeeft waarom de gemeente Rotterdam aandeelhouder is en hoe zij haar aandeelhouders rol wil inrichten. Dat is ook een onderdeel van het beheerverslag.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:
Met dit beheerverslag wordt verslag gedaan van het beheer van de deelnemingen zoals is beschreven in het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties (22bb8436).

Op 5 maart 2020 heeft wethouder FOHGP de toezegging gedaan om de raad jaarlijks op een vast moment te informeren over de stand van zaken bij deelnemingen (20bb3150).

Toelichting:
Deelnemingen
De reden dat de gemeente aandeelhouder is van bepaalde bedrijven is dat deze bedrijven Rotterdamse publieke belangen borgen en daarmee van maatschappelijke betekenis zijn voor de stad. Via het aandeelhouderschap oefent de gemeente invloed uit op de koers van die deelnemingen en de wijze waarop deelnemingen het publiek belang borgen. Publieke belangen worden ook geborgd door stichtingen, verenigingen of gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente zeggenschap (bestuurlijk belang) heeft en financieel (financieel belang) aan bijdraagt. Samen met de vennootschappen vormen deze organisaties de zogenoemde verbonden partijen van de gemeente Rotterdam.

Het bestuurlijk kader voor de governance van deze uitvoeringsrelaties is beschreven in het 'Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties' (hierna: beleidskader), dat is vastgesteld door de gemeenteraad.

Beheerverslag versus begroting/jaarrekening
Het beheerverslag gaat over de gemeentelijke verbondenheid in een deel van de verbonden partijen, de vennootschappen. Vennootschappen waarvan de gemeente aandeelhouder is, noemen we deelnemingen. Over de deelnemingen wordt op verschillende momenten gerapporteerd aan de gemeenteraad. Op vaste momenten gebeurt dat in de paragraaf Verbonden Partijen van de begroting en de jaarrekening. Daarin wordt aandacht besteed aan de aspecten van deelnemingen die op basis van de Gemeentewet in de begroting en jaarrekening moeten worden behandeld. Daarnaast informeert het college de raad bij belangrijke gebeurtenissen of beslissingen rondom deelnemingen. Over ramingen en realisaties van dividendopbrengsten uit deelnemingen en de beheerlasten van de deelnemingenportefeuille wordt in het programma Algemene Middelen gerapporteerd (met name op het taakveld Treasury), Eventuele risico's door deelname en de ontwikkeling daarin worden opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van begroting en jaarrekening.

Sinds 2014 verschijnt daarnaast ook het beheerverslag deelnemingen. Het is bedoeld om de gemeenteraad meer te laten zien over hoe het gaat met de verschillende vennootschappen waarvan de gemeente aandeelhouder is, wat hun betekenis is voor de stad en op welke manier de gemeente de aandeelhoudersrol vervult en welke risico's zij daarbij loopt. Het beheerverslag heeft een andere invalshoek en geeft aanvullende informatie op de paragraaf verbonden partijen. Bovendien berust het beheerverslag niet op een wettelijke verplichting.

Ontwikkelingen Beheerverslag
Dit beheerverslag is opgesteld volgens de gemeentelijke communicatie richtlijnen. De focus ligt op het belang van de deelnemingen voor de stad en hoe de gemeente haar aandeelhoudersbevoegdheden heeft ingezet om te zorgen dat deze belangen geborgd zijn. Het beheerverslag beschrijft ook hoe de gemeente de ontwikkelopgaven die voortvloeien uit het rekenkamerrapport en de raadsenquête van het Warmtebedrijf toepast in het beheer van haar deelnemingen qua doelstellingen, publiek kader en

geplande evaluaties. Accountmanagement, transparantie en risicomanagement staan daarin centraal, voor alle deelnemingen.

Eén van de producten die voor elke deelneming gemaakt en aan de raad wordt aangeboden is een publiek kader. Afhankelijk van het Rotterdams belang en mogelijkheid tot bijsturen worden deze publieke kaders hetzij ter kennisname hetzij ter vaststelling aangeboden. Aan de raad zijn eerder de publieke kaders voor Stedin, het Warmtebedrijf, Nieuw Stadion Feijenoord, Glazen Maas, Havenbedrijf, Evides en het Sportbedrijf aangeboden. Simultaan wordt aan deze raadsbrief het publiek kader RET nv ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Het jaar 2022 in vogelvlucht
De deelnemingenportefeuille van de gemeente Rotterdam is zeer dynamisch in 2022. De gemeente stoot deelnemingen af als publieke belangen anders geborgd zijn. In 2022 zijn het Warmtebedrijf Rotterdam en Ontwikkelingsmaatschappij Rotterdam afgestoten. Voor het ROM-D Kil III C.V, ROM Drechtsteden beheer nv, Glazen Maas en SSC Flex is de gemeente voornemens de relatie met deze deelnemingen te gaan beëindigen.
Er zijn geen deelnemingen bijgekomen.

Publiek kader RET
Wat het publieke belang voor een specifieke deelneming inhoudt, wordt vastgelegd in het publiek kader van die deelneming. In een aantal gevallen is daarbij aangegeven op welke resultaten de gemeente stuurt en in het geval van de RET zijn daarvoor ook prestatie-indicatoren belangrijk voor een aandeelhouder gedefinieerd.
Dit publieke kader RET is zeer actueel en vormt de basis van de houding en acteerwijze van de gemeente Rotterdam rondom het toekomstperspectief van de RET[1].

Doel van het publiek kader is om in één handzaam document terug te vinden welke Rotterdamse publieke belangen worden geborgd met het Rotterdams aandeelhouderschap in de RET, dit is het vertrekpunt voor overheidsingrijpen. Verder beschrijft dit kader op welke manieren het publiek belang van de RET via de wet en de concessieverlener geborgd wordt en hoe de gemeente het aandeelhouderschap gebruikt om deze belangen te borgen.

In het kort is de publieke taak van de RET als volgt:
1. het in opdracht en ten behoeve van de Bevoegde Autoriteit -veelal op basis van een concessie en op marktconforme voorwaarden- realiseren en exploiteren van personenvervoer en daaraan gerelateerde activiteiten in het gebied, waarbij de Vennootschap rekening houdt met alle voor personenvervoer betrokken maatschappelijke belangen.
2. het in opdracht van de Bevoegde Autoriteit en/of de Gemeente:
   i. optreden als beheerder van de railinfrastructuur in de zin van het Besluit lokaal spoor (bevat regels over aanleg/beheer spoorwegen) en het verrichten van beheersactiviteiten ter zake van deze en (rail)infrastructuur;
   ii. uitvoeren van opdrachten op het terrein van sociale veiligheid ter zake van personenvervoer.

[1] Voor meer informatie zie 23bb003388 financiële situatie RET en 23bo006383 voortgang toekomstperspectief RET en oplossingsrichtingen

De RET dient deze diensten op kwalitatief goed niveau te leveren tegen een marktconforme prijs. Als aandeelhouder verwacht de gemeente dat RET zakelijk handelt, maar daarbij oog heeft voor de maatschappelijke context. Dat wil zeggen dat de onderneming enerzijds een door de AvA bepaald rendement moet nastreven om financieel gezond te zijn voor een volgend concessiebod. Het betekent anderzijds ook dat de RET aandacht moet hebben voor maatschappelijke zaken, zoals veiligheid in het OV en duurzaamheid.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:
Aan dit beheerverslag zijn geen specifieke financiële en/of juridische consequenties verbonden.

Het bijbehorende ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

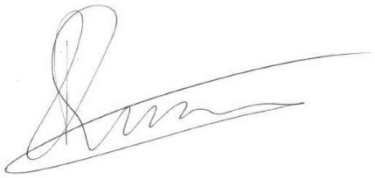

R.A.C.J. Simons, l.b.

Ontwerpbesluit

De Raad van de gemeente Rotterdam,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 november 2023

gelet op het publiek belang van de RET voor de gemeente Rotterdam

overwegende dat:

- De MRDH het publiek belang via de wet en als concessieverlener borgt en de gemeente Rotterdam via het aandeelhouderschap deze belangen borgt.
- Het de publieke taak van de RET is om:
    - het in opdracht realiseren en exploiteren van personenvervoer en daaraan gerelateerde activiteiten in het gebied, waarbij zij rekening houdt met alle voor personenvervoer betrokken maatschappelijke belangen.
    - optreden als beheerder van de railinfrastructuur in de zin van het Besluit lokaal spoor en het verrichten van beheersactiviteiten qua (rail)infrastructuur;
    - uitvoeren van opdrachten op het terrein van sociale veiligheid ter zake van personenvervoer.

  De RET dient deze diensten op kwalitatief goed niveau te leveren tegen een markt-conforme prijs.

- Als aandeelhouder de gemeente Rotterdam verwacht dat de RET zakelijk handelt en daarbij oog heeft voor de maatschappelijke context. Dat wil zeggen dat de onderneming enerzijds een door de AvA bepaald rendement moet nastreven om financieel gezond te zijn voor een volgend concessiebod. Het betekent anderzijds ook dat de RET aandacht moet hebben voor maatschappelijke zaken, zoals veiligheid in het OV en duurzaamheid.

besluit:

akkoord te gaan met het vaststellen van het publiek kader RET NV zoals voorgesteld

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier, De voorzitter,